

Apživalga

Nr. 32

1946 rugpiūcio men 10 d.

II metai

NAUJOS AUDROS TAIKOS KONGRESE

MOLOTOVAS IR VĖL PROTESTUOJA — DR. EWATT MOLOTOVĄ KALTINA DĖL GRASINIMU, OBSTRUKCIJOS IR SAMYŠIO KĖLIMO-LORDUI ALEXANDERIUI IGRISO — KARDELLI KALBA APIE NAUJĄ KARĄ IR IŠSTOJIMA IŠ TAIKOS KONFERENCIJOS.

Paryžius, VIII. 9. Po trijų dienų Taikos Kongreso atostogų, kurių metu vyko aštrūs debatai procedūros komisijoje dėl balsavimo sistemos plenumo posėdžiuose, vakar įvyko pilnas Taikos Kongreso plenumo posėdis.

Posėdžiui pirmininkaujęs Prancūzijos min. pirm. G. Bidault atreferavo procedūros komisijos nutarimą dėl balsavimo sistemos ir pasiūlė tą nutarimą priimti vienu balsu.

Tačiau ūmai pakilo iš savo vietos min. Molotovas ir paprašė žodžio.

Jis savo kalboje pareiškė, kad proced. komisijos nutarimas priimti anglų planą yra pagrindinė klaida ir su ja sovietų delegacija nesutinka. Konferencijos darbai yra labai svarbūs ir jos nutarimai turės lemiančią reikšmę, kalbėjo Molotovas, tat sovietų delegacija negali sutikti, kad tie nutarimai būtų priimami vieno balso dauguma. Jei šis nutarimas konferencijos plenumo bus užgirtas, tat susikurs grasinanti situacija. Todėl Molotovas reikalavo, kad tas nutarimas plenumo būtų pakeistas ir priimta dviejų trečdalių daugumos balsavimo sistema. Molotovas dar pakaltino dr. Evatt, kad jis patiekė sovietams nepriimtinius siūlymus.

Sis Molotovo išstojimas, ir iš naujo iškėlimas jau išspręsto klausimo, daugelį atstovų nepaprastai nustebino.

Padarius Molotovui savo pareiškimą, pakilo Australijos atstovas dr. Evatt, kuris pareiškė gilų nusitebėjimą Molotovo reikalavimu, ne prašymu, pakeisti proced. kom. nutarimą. Toks Molotovo reikalavimas dvelkia grėsme ir noru primesti savo valią visai konferencijai, kalbėjo dr. Evatt. Savo pareiškimą Molotovas grindžia ne argumentais, bet taktinėmis doktrinomis ir net grasinimais, tvirtino dr. Evatt. Kas per magiška skaitlinė yra tie du trečdaliai? — klausė Australijos atst. — Ko-

dėl negali būti lygiai taip pat magiškas 15 prieš 6 nubalsavimo faktas? Molotovas savo reikalavimais sukelia samyšį ir obstrukciją.

Po jo pakilo Jugoslavijos atst. Kardelli, kuris pareiškė, kad paprastos daugumos balsavimo sistema yra anglų-amerikiečių bloko noras primesti savo valią į tą bloką neįeinančioms valstybėms. To-

kiu keliu einant ši Konferencija nebus tikra Taikos Konferencija, nebus siekiama įgyvendinti taiką tarp pasaulio tautų, o bus tikrai vykdomi pasiruošimai naujam, trečiam pasauliniam karui. Ir, jei šis proced. komisijos nutarimas bus priimtas, pareiškė Kardelli, Jugoslavijos delegacija nors ir toliau dalyvaus Taikos Kongrese, tačiau jos lai-

Berney Ficklin, Stuttgarto Distrikto UNRRA Direktorius.
Dail. J. Penčylos šaržas.

Taikos Konferencija nubalsavo

Paryžius, VIII. 10. Vakarykščiame Taikos Konferencijos posėdyje pirmasis kalbėjo USSR atst. Manuilskis. Jis pakartojo Molotovo kaltinimus, kad angliai amerikiečiai nesilaiką 4 didž. nutarimo ir pareiškė, kad procedūros komisijos nutarimo priėmimas į Taikos Konferenciją įnešias samyšį.

Tada žodį paėmė min. Byrnes. Jis pareiškė: kokį tikslą turi tie lengvabūdiški ir pikti tvirtinimai apie kažkokį bloką? Argi visos tos valstybės, kurios nesilaiko sovietų nurodymų priklauso anglų-amerikiečių blokui? Tat kokiam blokui, pav., priklauso Norvegija? JAV yra nusistačiusios prieš bet kokius blokus ir JAV nekurs vienu valstybių blokų prieš kitas ir neįeis į blokus, kurie bus nukreipti prieš kokias nors kitas valstybes. Mes norime bendradarbiauti su visomis valstybėmis. Mes norime daryti nuolaidas, tačiau ne vieni, mes to paties reikalaujame ir iš kitų.

Po to kalbėjęs BSSR atst. dar karta pakartojo Molotovo argumentus.

Pagaliau, procedūros komisijos nutarimas buvo patiektas balsavimui ir jis buvo 15 prieš 4 (SSSR, USSR, BS SR ir Jugoslavija) ir 2 — (Čechoslovakija ir Lenkija) susilaikius priimtas.

Tokiu būdu ginčas, arti dviejų savaitių sutrukęs Konferencijos darbus, buvo baigtas.

Siandieniniame plenumo posėdyje kalbės buv. priešų valstybių atstovai. Pirmoji savo pažiūras išdėstys Italija.

SUSITARS TIESIOGINIAI

New Yorkas, VIII. 9. Persijos ambasadorius Vašingtone spaudos atstovams pareiškė, kad, ryšy su Persijos nota Anglijai, jo nuomone, Persijos vyriausybė tiesioginiai susitars su Anglija.

kysena bus su toli siekiančiais apsirubežavimais.

Tada paėmė žodį D. Britanijos deleg. pirmininkas vyr. britų admiraliteto lordas Alexander. Jis išreiškė gilų nusitebėjimą, kad vėl nuobodžiai ir įkyriai kartojami tie patys pareiškimai, kuriuos girdėjome procedūros komisijoje. Molotovas kalba apie kažkokią mažumą, kuri gali būti nubalsuota. Tačiau jokios mažumos nėra, nebent tik tai, kurią remia Sovietų S-ga. Mes nepasieksime tikros taikos, tikro susitarimo, jei mūsų sielos, mūsų širdys nepersiims taikos ir bendradarbiavimo noro dvasia.

Buvo norinčių ir daugiau kalbėti, tarp jų ir min. Byrnes, tačiau posėdžini užtrukus 3 val., nutarta jį atidėti ryt dienai.

AMERIKA APSISPRENDŽIA

SVYRUOJANTIS MILŽINAS

Antrasis pasaulinis karas JAV iškėlė į pirmąją pasaulinę galybę. Iš Europos skolintas idealizmas, atmiestas amerikietiškomis nuotakomis, pažūromis ir susidariusia viešąja nuomone, dabar skleidžiamas visame pasaulyje. Atlanto nuostatai persisunkę demokratinėmis idėjomis ir siekimu visuotinai viešpatauti. JAV siekia vadovauti demokratiniam pasauliui. Šiam jų siekimui skersai kelio stoja Sovietai.

Karo metu amerikiečių nuomonė Sovietų klausimu dar nebuvo išryškėjusi. Apytikriai 20% pasisakydavo už glaudžius santykius su Maskva, bet nemašiau ir prieš ją. Tradicinė izoliacinė politika dar ir šio karo metu turėjo gilią šaknis. Po karo JAV užsienio politika pasuko priešinga linkme, nes siekiama ne tik su kitomis gylybėmis bendrauti, bet ir joms vadovauti. Čia ir susiduriama su Sovietų siekimais, kurie yra visai priešingi amerikiečių užsienio politikos linijai. Dėl to viešosios nuomonės sekimo įstaigoms lieka tik žymėti nuolatinių kintamą Maskvos nenaudai.

VIEŠOJI NUOMONĖ AIŠKĖJA

Amerikiečiai vis labiau nepasitiki Sovietų ateities tikslais. Žinomas viešosios nuomonės tyrinėtojas Raper jo redaguojamame laikraštyje „Fortune“ deda jo surinktus atsakymus į kai kuriuos klausimus.

„Ar svarbu ir būtina dėti visas pastangas palaikyti geriems santykiams su Sovietais?“. 1945 m. vasarą teigiamų atsakymų į šį klausimą

buvo 22,7%, o šių metų pavasarį 15,4%.

„Ar manote, kad Sovietai deda pastangas komunistinį sąjūdį ugdyti ir jį remti?“. Teigiamai į šį klausimą atsakė 54%, klausimu nesidomė 24,4%, nuomonės neturi 19,6%.

Tie 54%, kurie yra įsitikinę, kad Sovietai remia komunizmą, buvo paklausti, ar sovietai remia komunistinį judėjimą, norėdami sukurti gerą santvarką ar didesnę savo galybę. Į klausimą pirmąją dalį teigiamai atsakė 7,8%, į antrąją — 43,2%.

Iš šių atsakymų išplaukia amerikiečių išvada, kad Sovietai remia komunizmą, norėdami visur įterpti penktąją koloną.

Iš atsakymų ir į kitus klausimus matyti, kad Sovietų siekimas užvaldyti pasaulį daugumos amerikiečių jau yra pastebėtas ir suprantamas.

Vyriausybės krizė Belgijoje

Jau ketvirta savaitė Belgijoje tęsiasi vyriausybės krizė. Nepaisant partijų padarytų pastangų, krizės galo dar nematyti.

Krašto politiniam gyvenimui Belgijoje dominuoja keturios politinės partijos: katalikų, socialistų ir komunistų. Po įvykių š.m. vasario mėnesį rinkimų vyriausybę buvo sudariusios trys kairiosios partijos, turinčios parlamente nedidelę daugumą. Vyriausybei vadovavo socialistas Van Acker.

Liepos 9 d. buvęs teisingumo ministeris Rolin parlamente įteikė interpeliaciją, kurioje kaltino savo įpėdinį teis. ministerį Van Glabekę, kad jis darė spaudimą Brjusselio Tribunolui kolaboracijos aferoje ir kad premjeras Van Acker ir socialistų partija su teisingumo ministru solidarizavosi. Rolino pasiūlytas vyriausybei nepasitikėjimo pareiškimas parlamento buvo priimtas su vieno balso persvara, ir Van Ackerio vyriausybė atsistatydino.

Van Acker, remiamas Spako, nori sudaryti plačios koalicijos vyriausybę, dalyvaujant katalikų partijai, su kuria tačiau nesutinka bedradarbiauti komunistų partija.

Pagrindinį sunkumą sudarė vyriausybę, išrodo, sudaro tai, kad nėra įmanoma kairiųjų progresyviąją programą suderinti su katalikų partijos programa, nes katalikai priešinasi ne tik nacionalizacijos planui, bet ir moterų balsavimo teisei. Šita partija taip pat nori sugrą-

Pastarojo mato įvairios konfederacijos, politiniai įvykiai, abipusis nepasitikėjimas ne tik teikia pagrindą tokiui nuomonei susidaryti, bet ir ją paremia.

POSŪKIS VIDAUS POLITIKOJE

Harry S. Truman, demokratų partijos veikėjas, perėmęs prezidento pareigas, gerokai pasuko dešinę. „New Deal“ politika šiandien pamiršta. Buv. prezidento Rooseveltio eilė bendradarbių atleisti. Jų vietoj stoja vadinami „Missouri“ politikai: J. Byrnes, Snyder, Allen. Dešinioji Trumano ranka yra Byrnes. Pastarasis glaudžiai bendradarbiauja ir sutaria su respublikonais Vandenberg, Taft, Bricker, Dewey. Vandenberg yra griežtai nusistatęs prieš Sovietus, ir jo pasakytos kalbos amerikiečius, tur but, paveikia ne mažiau kaip Churchillio kalbos.

žinti į sostą karalių Leopoldą III. Iš kitos pusės socialistai tvirtai laikosi prieš vienybės frontą su komunistais.

Rugpjūčio 4 d. socialistų partijos biuras paskelbė, kad dėl katalikų partijos nenuolaidumo tolimesni pasitarimai su ja dėl vyriausybės sudarymo pasidarė neįmanomi. Esą dabar būtina sudaryti kairiosios koalicijos vyriausybę.

Tačiau premjeras Van Acker atsisako toliau vadovauti tokią vyriausybę, kuria parlamente remtų per daug mažą daugumą.

Jei krizė dar ilgiau užtruks, tai reikia laukti, kad gali būti paskelbti nauji parlamento rinkimai.

Atsiteisimas

Triestė, VIII. 9. Remiantis patikimomis žiniomis iš Jugoslavijos, ten vyksta smarkus požeminis judėjimas prieš dabartinį režimą.

Taip gen. Michailovič nu-teisimo dieną buvo nužudytas Jugoslavijos gen. štabo adjutantas gen. F. Močnik. Netrukus po to buvo nužudytas V armijos vadas gen. A. Belik ir III armijos vadas gen. J. Strubi.

Taip pat dingio, ar buvo nužudyta įvairių dabartinio režimo žymių asmenybė.

Vašingtonas. JAV atsimetė nuo tarp. civilinės avai-cijos sutarties. Savo civilinės avai-cijos susiekimą ji tvarkys su-sitarimais su atskiromis val-stybėmis.

DABARTINĖJE ISPANIJOJE

Paryžiuje einąs Varšuvos vyriausybinių laikraštis „Gazeta Polska“ rašo:

1946 metais gen. Franco beveik pusę biudžeto paskyrė kariuomenės ir policijos reikalams.

Prie kariuomenei skirtų iš-laidų dar reikia pridėti 10 mil. 500 tūkst. pezetų mėl-y-nosios divizijos veteranų pa-šalpoms.

Palyginti su 1936—1939 m. dabar Ispanijos armija turi daugiau 65 divizijas pėsti-ninkų.

Dviejų šimtų tūkstančių ar-mija dieną ir naktį saugoja ispanų — prancūzų sieną.

Kiekvienas Pirinėjų tarpu-kalnis, kiekviena praėja yra užminuota ir saugojama ar-tillerijos. Ispanų Irano vietovėje yra pastatyta 12 sunkiųjų pa-būklų, kurie iš Saint aukštū-mos garsina prancūzų Hen-daye miestui.

Š.m. sausio mėn. ispanų karo laivyno ministeris ėmėsi realizuoti apsiginklavimo pla-ną, kuriuo numatoma pasta-tyti daug šarvuotų ir karo lėktuvų. Tas ministeris vie-šai pareiškė: „Ispanija turi būti pasiruošusi būsimam karui“.

TAIKOS IESKANT

Paryžiuje leidžiamame pa-raudonavusiame savaitraštyje „La tribune des Nations“ lie-pos 26 d. Nr. ypatingas kore-spondentas Michel Gordey rašo: „Vidutinis amerikietis kaip ir vidutinis europietis nėra įsitikinęs, kad dabar gy-venama nusistovėjusios tai-ko; laiko tarpas. Tuo metu, kai gyvenamas „Atominis dru-gys“, spauda, radijas ir fil-ma kasdien kala tą patį: ame-rikiečiai turi atominio ginklo monopolį. Spauda daro nepa-prastą antpuolį prieš Sovietų Rusiją. 1945 metais niekas nedrįso kelbėti apie trečiąją pasaulinį karą, o dabar tai įsi-gyveno ir tapo neišvengiama būtinybe. Nėra dienos, kad milžiniško tiražo dienaščiai ar šiaip periodika nepaskelbtų sensacingų straipsnių, kuriuo-se mirga: Sovietų pavojus, so-vietiškoji barbarija, pragariš-kas antpuolis prieš JAV. Savo spaudos objektyvumu tikis amerikietis klausia: kada bus karas šiais metais ar kitais? Užsienio politikoje apsis-prendžia amerikiečiai mato gausias ūkiškas ir socialines problemas. Svetur siaučia skurdas, nerimas ir nežinia. Savos ir svetimos problemos sleigia amerikietį, kaip ir toji milžiniška atsakomybė, jiems užsimojus pasaulį valdyti. Jie žino, kad turi nedraugų, bet žino ir tai, kad jiems netruksta ir bičiulių.

Kiek yra DP vokiečių

1946 m. gegužės 8 d. Vokie-tijoje UNRRAos įstaigų buvo:

Britų zonoje	103
JAV zonoje	144
Prancūzų zonoje	32
Iš viso	279

DP UNRRAos stovyklose buvo:

Britų zonoje: lenkų — 246.000, pabaltiečių — 90.000, žydų — 10.000, kitų — 17.000; iš viso 363.000.

JAV zonoje: lenkų — 163.000, pabaltiečių — 87.000, žydų — 43.000, kitų — 55.000; iš viso — 348.000.

Prancūzų zonoje: lenkų — 39.000, pabaltiečių — 5.500, žydų — 250, kitų — 9.250; iš viso — 54.000.

Tautomis iš viso: lenkų — 448.000, pabaltiečių — 182.500, žydų — 53.250, kitų — 81.250. Bendras visų DP škaičius — 765.000.

(„UNRRA Team News“)

Bern. Brazdžionis.

TENAI GIMTAM KRASTE

Tenai gimtam krašte,
Kitam krašte pasaulio
Kita, man rodos, žemė,
Kita, man rodos, saulė.

Kiti žiedai ir kitos
Fadangėj žvaigždės šviečia,
Ruduo — be šalto gruodo
Ir rožės — be erškėčių.

Tenai gimtan kraštan
Kaip paukščiai mintys renkas,
Benamę širdį neša,
Ir tuščios tiesias rankos.

Metus be kelio eitum
Ješkot šventos teisybės,
Kur jos žibintas žydi
Tamšioj naktį sužibęs.

Be skundo koptum kalnus,
Upes be tiltų bristum,
Kad tik tėvynės žemę
Prieš mirtį dar išvystum.

Kad savanorio kapui
Nulenktum galvą žilą,
Giesmės kad paklausytum
Aukštaičių žalio šilo...

Ir amžiais alkanam
Piktų dienų likimui
Numestum viską tu,
Net lazda piligrimo

Už žvilgsnį jos vienos
Kaip Dievo duotą saulę —
Tenai gimtam krašte,
Kitam krašte pasaulio.

PERSIJOS PASIENYJE

Prieš keleta dienų skaitėme žinutę, kad anglai prie Irako Persijos sienos atgabenę iš Indijos savo kariuomenės. Kariuomenė į Persijos pasienį, taip sako anglų informacijos, atvyko ryšium su neramumais, įvykusiais anglų naftos šaltinių srityje anapus Persijos sienos, taip pat su tikslu apsaugoti britų ir kitus piliečius nuo jiems gresiančių pavojų.

Iš kur gi tie pavojai atsirado? Kas pasidarė minimoje persų pasienio srityje?

Taigi, liepos 14 d. Anglų bendrovei priklausančiose Ahvate ir Abadan naftos šaltinių srityse prasidėjo neramumai, kurie virto riaušėmis prieš anglus ir arabų mažumą. Tudeh — Persijos komunistų partijos agitatoriai sukursė 100.000 darbininkų, kurie atviruose susidūrimuose su anglais neteko 40 užmuštų ir apie 400 sužeistų. Tą pačią dieną neramumai buvo persimetę ir į Kirkouk sritį, kitą didelį Anglų bendrovės alyvos gavimo centrą.

Persų komunistų partija, arba Tudeh partija, reikalauja Kluzistano provincijos, kurioje yra anglų persų įmonės, gubernatoriaus atsistatydinimo. Gubernatoriaus Mispah Fatimi yra laikomas palankiu anglams ir priešingu komunistams. Neturima abejojimų, kad kilę neramumai yra grynai politinio pobūdžio.

Princas Firouz, šitas keistas politikas, yra tapęs Maskvos tarnu ir stebėtoju Persijos viduje. Kitą dieną jis buvo atvykęs į Abadaną neva derybų su streikininkais ve-

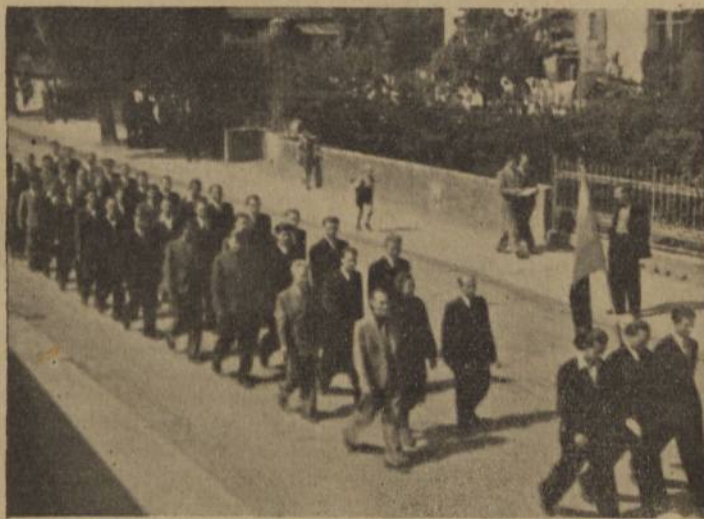
sti, tačiau labai saugojosi griežtai pasireikšti prieš netvarkos kėdėjus.

Tudeh agitatorių tikslus Londonas taip apibrėžia:

1. Anglų — persų bendrovės veiklos sustabdymas ir sutrukdytas aprūpinti Anglijos žemes alyva.

2. Sukėlimas politinių paimavų, kurių tikslas — išstumti anglus iš jų alyvos koncesijų; toliau išstumti anglus iš Persų įlankos srities ir tuo būdu sudaryti rusams galimumus įsitvirtinti prie Indijos vartų Irake ir Arabijoje.

3. Priešangliška agitacija Persijoje, Irake, Palestinoje cina sykiu su sustiprintu teroristų veikimu Egipte.

Nuertingeno—Kirkheimo technikos mokyklos lektoriai ir klausytojai, po pamaldų žygiuoja į salę, kur įvyko iškilmingas mokyklos atidarymo aktas.

V. Bacevičiaus nuotrauka.

Balys Gražulis

VIENOS NAKTIES NUOTYKIS

Jau seniai po vidurnakčio, o aš vis dar guliu praviromis akimis. Ir, nors pro aklinai uždarytas langines nė žvaigždėtos nakties prieblenda neprasikverbia, aš įžiūriu ant stalo baltuojantį voką. Tai jis atėmė man šios nakties miegą. Sunku buvo rašyti, dar sunkiau laišką parašius. Ar turiu teisę kreiptis į žmogų, kuriam piktas senelio liežuvis tėvynę atėmė. Ar padoru senukui atverti užgijusią žaizdą savosioms užgydyti. Ar beatleis? Galvoju ir vis labiau pasiduodu mane apimantiems pasakojimų prisiminimams apie vienos nakties linksmą nuotykį. Užsimerkiu — ir regiu mieląjį Bieniūnų kaimą, girdžiu linksmą jaunimo juoką, Adomą Kulnį iš namų išvijusį. Ir kokių tik nėra priežasčių žmonėms gimtąjį kraštą apleisti! Bėgo lietuviai nuo rekrūtų, nuo caro žandarų, nuo vargo; pabėgomės nuo nelaisvės, nuo mirtį

nešančių kaimynų, o Adomas pabėgo nuo juoko. Ir dėl to žmonės bėga! Ak tas juokas, galingas ir piktas!

Kad ir liūdnos mintys galvoje, bet lūpos šypsosi. Ne tik regiu to nuotykio dalyvius — senelį, motiną ir Adomą Kulnį bet jaučiu ir tos nakties vasaros tvaiką, užuodžiu kvepiantį daržinėje šieną ir girdžiu paežerį lakstingalą. Gyvenimo laikrodžio apsisuka atgal, ir tik iš pasakojimų girdėti įvykio vaizdai, kaip gyvi, stovi mano akyse, tartum pats jų dalyvis būčiau. Matyti, jau neužmigsiu. Keliuosi ir sėdu prie stalo. Bandysiu vaizduotėje matomą nuotykį atkurti popieriuje.

Buvo tvanki vasaros naktis. Nors dangus buvo giedras, bet vakaruose žaibavo. Liūdnei čirškę paukšteliai, ir gėlės nepajėgę pakelti kaitros nulenktų žiedų. Nė vienas ramos la-

šelis neiškrito šią naktį ir nevėsinę saulės įkaitinto oro.

Ruginis vartėsi daržinėje ant šieno, mirko prakaitu, duso, bet, nors nuovargis ir buvo sulipdęs akis, užmigti negalėjo. Jis girdėjo kiekvieną vabzdžio svirptelėjimą, kiekvieną sukrebždėjimą lauke ir net tylų mergaičių, — dukters ir jos draugės — įsitačiusių ant šalimais stovinčio tvarto miegoti, šnabždesį, tylų kikenimą. Jis įsiklausė ir net visai prasiblaivė Bum bum girdėjosi tvarte nuo mašalų besiginančio arklio kanopa, kaukštelėjo ragu į sieną karvė, mekeno avys...

— Sunku vaikams... Koks ten poilsis ant tvarto: šlama, bilda. Ir tvanku virš gyvulių — užjautė mintyse dukterį ir ėmė priekaištauti sau, kad prieš darbymetį užsiėmė klėtį perstatinėti.

Staiga pasigirdo sunkūs žingsniai kieme. Ruginis sukluso. Žingsniai priartėjo prie daržinės ir nutilo. Paskui nudundėjo į tvarto pusę. Ruginis atsėdėjo. Mergaičių kikenimas nutilo. Paskui nudundėjo

į tvarto pusę. Ruginis atsėdėjo. Mergaičių kikenimas nutilo. Girdėjosi grabaliojimas prie tvarto sienos. Umai garšiai subildėjo pagaliai, kažkas krito. Po to žmogaus riaušėjimas ir keiksmai. Atpažinęs balsą Ruginis susiraukė ir atsikėlė. Priėjo prie durų ir prigludė veidą prie plyšio. Naktis buvo šviesi, ir viskas matėsi kaip dieną. Atremtos į tvarto galą kopėčios buvo nučiuožusios į šalį, o prie jų nuo žemės kėlėsi kaimyno Kulnio sūnus Adomas. Ir balsas ir nerangūs judesiai išdavė jį gerokai įkaušusį esant. Jis atsikėlė, pasvyrinėjo, pastatė kopėčias ir paradėjo lipi. Pamatęs sėlinantį pas mergaites Adomą, Ruginis norėjo išeiti ir, išgėdines, jį nuvyti, bet toptelėjo smalsi mintis: „Ar įsileis?“. Ir jis pasiliko vietoje stebėti.

Adomas prilipo tvarto aukštą ir pradėjo dureles klenbenti. Merginos tylėjo.

— Mergos. Ei, mergos! Atidarykit, — vos liežuvių apversdamas vapaliojo Adomas.

SESTADIENIO POPIETĖ

ANT POLITIKOS LAKTŲ...

— Na, tai kas naujo, bičiuli?

— Matai, kad daug naujo: jau pešasi iš pat pirmos dienos...

— Kur pešasi, ar rūbų sandėlyje?

— Tai tau politikierius...

Žinok, kad rūbų sandėlyje kalbasi tik tyliai, vienas kitam į ausį. O pešasi tai Taisikos Kongrese...

— Pamanyk, tik sau pamanyk: susirinko į taikos kongresą ir pešasi... Bet štai vienas dalykas man neaišku šioje politikoje...

— O kas tokio neaiškaus, meldžiamasis?

— Oj, sakysime, į Paryžių buvo atvažiuavę keturi didieji ministrai. Tai tarėsi, posėdžiavo, rašė ir vėl braukė, kumštini stalan trikteldavo, tai garsiai šaukė, idant visi girdėtų, tai vėl tyliai tarpusavy snibždėjosi... Bet štai dabar

į Paryžių atvažiuavo „trys mažieji ministrai“. Bet jie niekam nė žodžio, nė mur — mur... Tur būt, jie turi kokią paslaptinę misiją, kaip manai, bičiuli?

— Taip, žinoma, jie turi paslaptinę misiją.

— Aha, aš sakau... O kokia jų misija?

— Atvažiuavo nuorūky pasirinkti...

DEŠIMTMEČIO PAŽANGA

1936 m. Lietuvoje:

I pilietis: Sakyk, ir ko tas Jonaitis taip riečia nosį?

II pilietis: Ko neries, kad turi pažįstamą ministrą.

I pilietis: Ak, šitaip. Tai gal padarytų protekciją?

1946 m. Ištremtyje:

I pilietis: Sakyk, ir ko tas Jonaitis taip riečia nosį?

II pilietis: Ko neries, kad turi pažįstamą siuvėją.

I pilietis: Ak, šitaip. Tai gal padarytų protekciją?

„Rytoj vėl bus patikrinimai“...

Kaip istorija mus moko, visuotinas lažas metuose buvo panaikintas pirmą kartą metuose ponavojimo visos Rusijos vienvaldžio ciesoriaus Aleksandro II, iš Dievo malonės...

Antrą kartą lažai prasidėjo metuose ponavojimo vienvaldystės karaliaus Pfeninio, iš šėtono malonės...

Lažus vilkome trečiojoje Hitlerio karalystėje, kuri, kaip jis pats — karalius tvirtino, irgi buvusi iš Apvaizdos malonės, nors karalius savo reichstystėje garbino saulę, medžius, žalčius (tiksliai rudus) ir plieną.

Bet tada niekas netikrino.

Tik gaudė, kaip bėdą paukštelį... Gaudė lovoje, gatvėje, lauke, bažnyčioje, turguje, kinė, o sugavę, net nei amžiaus, nei pavardės nepatikrino, metė į sunkvežimius, kaip kokias kopūstų galvas, ir vežė savo trečiareichystės lažo nešti...

Nei pavardės nei politinės praeities niekam tada nė į galvą neatėjo patikrinti. Jei tikrino, tai tik auksinius dantis. Jei turi — gaval su raktais per dantį, ir skaitėsi patikrinti ant visados...

Galėjai neturėti prie savo bėdnos dūšios jokio popiergalinio dokumento nei su anspaudais, nei be anspaudų:

— Matot? Apsigalvokit!

Ant tvarto pasigirdo šnabdesys, kikenimas, lentų bildėjimas ir po to Stasės balsas:

— Bet žiūrėk, kad ramus būtum. Jei ne, tai kaip varlę nutėkšim žemyn.

Adomas patenkintas nusikvatojo:

— Apie tai paskum bus kalba.

— Prižadai?

— Tik daryk greičiau!

Ruginio širdis net mušti pradėjo. Šito iš dukters jis nelaukė. Įsileisti berną... Ir dar tokį! Viso kaimo pajuoką, girtuoklį, mušiką. Tą naktį baldą, tinginį. Kas naktį tik ir slankiojantį kamara nuo kamara. Ruginis nė nepasijuto besigrabalojantis koki daiktą dukteriai ir jam šonus apwanoti.

— Kur jūs nulindot, a? — maurojo Adomas. — Atsiliepkit, o tai atkentėsit!

Mergaitės atsiliepė kikenimu. Pas į girdo Adomo sunkūs žingsniai tvarto lubomis. Tada Ruginis nutvėrė med-

niekas netikrino. Lagerfiuris tikrino tiksliai su basliu kiekvieną rytą tavųjų kaulų tvirtumą, rūpestingai tirdamas, ar tie kaulai nėra suminkštėję nuo karvinių burukų... O fabriko meistris tikrino tiksliai tavo sėdimosios vietos atsparumą ir savo batų tvirtumą. Tai ir buvo visa politika. Tais laikais todėl žmonės pilna burna ir kalbėdavo:

— Už vieną muštą duoda du nemušus...

O dar laikai apvirto aukštyn kojom. Visiškai niekas nebesidomi tavo kaulų tvirtumu nei tavo sėdimąja dalimi. Gali šitų atributų ir visiškai neturėti, o turik tiksliai visokių dokumentų su visokiomis anspaudomis.

Zmonės jau, atrodo, nustojo domėtis taikos konferencijomis, didžiųjų ministerių darbais, Triesto problemomis, žuvelių konservais bei Raudonojo Kryžiaus paketėliais, o susitikę kur kiekviename žingnyje vienas kitą kamantinėja:

— Nu, kažin, o rytoj ar bus patikrinimas?

Todėl dabar ir sakoma:

— Už vieną patikrintą duoda penkis nepatikrintus. A.V.

MUS LAUKIA LAIMINGA ATEITIS...

Vyras: Sakyk, kodėl tu šiandien tokia linksma?

Zmona: Aš buvau pas burtininką ir jis pasakė...

Vyras: Ką jis pasakė?

Zmona: Pasakė, kad matas ženklus, jog mus laukia graži ir laiminga ateitis.

Vyras: Tai kokie tie ženklai?

Zmona: Kad UNRRA kiekvienam tremtiniui padovanavo mažiausiai jau po penketą piniginių...

nes šakes ir pasileido iš daržinės. Tuo metu ant tvarto garsiai subildėjo, kažkas sunkus žnektelėjo tvarte, ir ėmė daužytis gyvuliai, tartum vilkas į tvartą būtų įsimeęs.

Ruginis pribėgo prie kopėčių ir vienu šuoliu atsėdūrė prie dūrelių, kuriose kaktomušiais susidūrė su dukterim. Ji aiktelėjo ir iš baimės išplėstas bei sumišusias aktis įsmeigė į rustų tėvo veidą.

— O kur tu leki? Kas atsitiko? — paklausė Ruginis.

Nesurasdama atsakymo, ji tik mikičiojo. Iš baimės jai net pečiai drebo.

— E, tu... — piktai pro dantis išsunkė Ruginis ir ją nuo dūrelių nustumęs, sušuko:

— Na, lipk žemyn tu... Užteks po tvartus karstyti. Kad nukrėsiu...

Tyla. Tik avys vis dar ant sienų lipa. Ruginis pakartojo:

— Girdi?! Arg lauki, kad pats už kalnieriaus nutempčiau?

Tyla. (b.d.)

PAPLUDIMYJE

Gražiai carminu dengtos lūpos pravertos saulei. Bet je šypsosi jam, saulę užstoja am.

— Na ir blatnas tu. Mačiau kaip nuo tramplyno šokinėjai, — taria gražios lūpos.

— Pamėgink ir tu. Pamątysi kaip aš.

— Gal ir fain, bet bijau susimandražyti. Matei kaip krito ant pilvo ta storulė...

— Ei, hebra, įmeskim jį į vandenį. Matai, koks frajeris. Jau jis prie kitos blatinas!

Tik bojaviau, — kėl atokiau kalbasi trys valkinai ir jų žodžius lydi veiks-

mas. „Blatnas“ sviedžiamas vandenį, o carminuotos lūpos nepatenkintai teištaria:

— Tipelė! Patys tai suvoiktom vazojasi...

Saulė Daug saulės. Prakačiuotas vanduo baseine. Medžiai patvoriuose. Jie ilgais šešėliais siūbuoja per apnuogintus papludimio lankytojų kūnus ir niekaip negali suprasti, kokios tautos atstovai yra šie „blatni“, vokiškame papludimyje „besivozoja“ D. P. j. kl.

KELNĖS

Pasaulis didelis ir jame daug žmonių gyvena. O kiekvienas žmogus — atskiras pasaulis. Arba, priežodžiu tariant, kas galva — tai razumas.

Išklydę į svetimas žemes mes pamatėme daug nematyto. Išgyvenome daug nepatirto. Pasikeitė šiek tiek mūsų pažiūra į daiktus, gyvulius ir žmones.

Anksčiau mes manėme, kad namai statomi žmonėms gyventi. O pamatėme... Arba karvės. Kokia įvairi jų pasikirtis tesužinojome tik į šį kraštą, į mieląją Svabiją atvykę. Arba šio krašto žmonės. Taupumo pavyzdžiu juos galime kiekvienai tautai pastatyti. Bet taupumas ne — yda, tai ir Lietuviškas priežodis patvirtina. Šio krašto žmonės ir praktiški. Čia turiu galvoje jų apsiengimą vasaros metu. Trumpos kelnės. Ekonomiška ir praktiška. Ir tūkstančiai D. P. šiandien labai puikiai jaučiasi trumpose kelnėse gatvėje, kelionėje ir stovyklose. Ir neteko girdėti, kad šitai ką nors būtų papiktinę. Taip pat neteko girdėti, kad trumpas kelnės nešiojančių kavalierių gražiomis kojomis būtų susižavėjusios moterys. Ne, nežinau atsitikimo, kad moterį būtų paviliojusios apipiktinusios balto vyro kojos.

Bet... Scheinfeldo stovykloje trumpakelniams nešiojantiems pagiliaudimui ir parbarančių pamokslų. j. kl.

Versailles. Buv. Vichy užreik. ministrai Flaudin aukščiausias atėmė piliečio garbės teises 5 metams.

KODĖL SUSTABDOMAS UNRRA VEIKIMAS

Kaip yra žinoma, UNRRA sukūrė ir ją išlaikė trys valstybės: JAV, D. Britanija ir Kanada. Jų vienu įnašai UNRRA biudžetui sudaro net 94%. Ir šios trys valstybės dabar yra vieningai nusistatę daugiau neberemti UNRRA ir tokiu būdu tos milžiniškos tarptautinės organizacijos, kuri milijonams žmonių išgelbėjo gyvybes ir žymiai prisidėjo prie karo nukentėjusių kraštų atstatymo, veikimas nutarta sustabdyti ir pati organizacija likviduoti.

Sios trys valstybės nenorėtų palikti Dievo valiai milžiniškas minias be jokių ekzistencijos šaltinių žmonių, o ypatingai DP, tarp kurių esame ir mes, ir kuriais tos trys valstybės ypatingai rūpinasi ir sielojasi jų ateitimi. Todėl jos siūlo nenutraukti tą šalpos darbą ir tam tikslui siūlo suorganizuoti specifinę tarptautinę organizaciją JTO rėmuose. Šią organizaciją remtų tarptautinis bankas, kuriame lemiantį vaidmenį vaidina vėl tos pačios trys valstybės.

Si paprasta, atrodanti, buhalteriška operacija, vienos organizacijos panaikinimas ir jos vieton tučtuojau steigimas kitos panašios, turi gilesnių priežasčių.

Paskutiniiais metais UNRRA savo masinius tiekimus teko nukreipti daugiausiai į karo

paliestus kraštus, kur gyventojų maitinimas buvo katastrofiškas. Tačiau tie kraštai, išskiriant Italiją ir Graikiją, buvo sovietų okupuoti ir yra jų kontroliuojami. Ir iš tų kraštų sovietai vežė viską, kas galima išvežti, visai nekreipdami dėmesio, ar jų gyventojai gyvens ar mirs bado. Taip vien iš Vengrijos 1945 m. per I pusmetį jie išvežė net 4 milijonus tonų grūdų. Taip pat iš Austrijos ne tik buvo išgabentos visos maisto atsargos, bet jos ir toliau buvo gabamos, kai UNRRA ją pradėjo šelpti. Pats F. La Guardia dabar Ženevoje vykstančioje konferencijoje pareiškė kad tie žemės plotai, kuriuos raudonoji armija rekvizavo Austrijoje, šiais metais būtų galėję duoti 70.000 to grūdų. Be to, sovietai pareikalavo iš kai kurių UNRRA šelpiamų kraštų dar karo reparačių. Tokiu būdu UNRRA turėjo ne tik šelpti sovietų nesirūpinamus kraštus, bet savo tiekimais papildyti jų sandėlius ir netiesioginiai... mokėti reparacijas Sovietų S-gai.

To buvo per daug trims didiesiems pasaulio elgetų šelpėjams ir jie nutarė tą istoriją baigti.

Tačiau iš kitos pusės yra labai gerai suprantamas šelpiamų kraštų verkšlenimas dabar vykstančioje UNRRA konferencijoje. Nes kam gi patiks nutraukimas nepasibaigiančios gėrybių srovės iš anapus vandenyno ypač, kad jos gaunamos nemokamai ir kad nereikia daug aiškintis, kaip jos sunaudojamos?...

BAISU PAGALVOTI

Londonas, VIII. 9. Vakar įvykusiame UNRRA konferencijos posėdyje kalbėjo Jugoslavijos, Čechoslovakijos, Graikijos, Lenkijos ir Austrijos atstovai. Visi jie pasisakė už tai, kad UNRRA veikimas nebūtų sustabdytas su šių metų pabaiga. Čechoslovakijos atst. Meyeris pareiškė, kad sliaubas ima pagalvojęs apie UNRRA tiekiamos pagalbos nutraukimą jos reikalingiems kraštams.

Visi šitie kraštai gauna stiprią UNRRA pagalbą.

Arabai kreipiasi i sovietus

Londonas, VIII. 9. Šiandien Arabų Lyga pranešė, kad ji neatsisų savo atstovų į Londone šaukiamą konferenciją Palestinos klausimą spresti.

Arabų Biuro direktorius Šukeivį pareiškė, kad arabai niekada nesutiks su britų planu įkurti federatyvinę Palestinos valstybę. Visas arabų pasaulis mobilizuos savo paskutines diplomatinės ir politinės jėgas to plano įgyvendinimui pasipriešinti. Toliau Šukeivį pareiškė, kad Arabų Lyga kreipėsi į Sovietų S-gą prašydama jos pagalbos išspresti Palestinos klausimą ir visi arabai su džiaugsmu sutiks Sovietų S-gos pagalbą.

Jau netrukus išvyks į Maskvą delegacija tartis tuo reikalu.

GRAIKIJOJ IRGI KOVOTAMA

Londonas, VIII. 9. Graikijos valst. informacijos biuro pranešimu, per paskutines tris savaites, Graikijoje buvo 44 banditai kovose su vyriausybės kariuomenės daliniais ir 62 asmenys žuvo nuo teroristų politiniais motyvais.

Toliau biuras praneša, kad vyksta nuolatinės kovos su gaujomis Makedonijoje, Pindo kalnuose.

NAUJI GINKLAI BANDOMI PABALTIIJ

Svedų spaudoje jau anksčiau buvo rašyta, kad vienoje Pabaltijo valstybių yra įrengiami vokiečių ištirtiems V ginklams iššauti.

„New York Herald Tribune“ yra įdėtas vieno vokiečių inžinieriaus, kuris pavardeneskelbama pasikalbėjimas. Štai kelios to pasikalbėjimo ištraukos.

„Sovietai perėmė Nordhausen, Bleichrode, Sondershausen, Saalsfeld ir kitose Tiuringijos vietose V ginklų gamybos imones, kuriose darbas toliau dirbamas.“

Kai kurios imonės karo metu buvo sunaikintos, kitos, pav., Peenemunde, išliko tvarkingoje. Bet jose trūko specia-

listų ir darbininkų, nes jų dalis išsiųsta į JAV. Sovietai su tuo gana preciziškai ginklų elgtis nemoka. Jie siūlė aukštą atlyginimą vokiečiams specialistams, esantiems amerikiečių zonoje. Vienas žinomas inžinierius, VI ir V konstruktorius, jau dirba Sovietų zonoje.

Noujosios Meksikos dykumose amerikiečiai bando VI išradimą. Sovietai, nors kiek pavėlinę, seka amerikiečių pavyzdžiu. (ga)

VIS DĖLTO PASKELBĖ

Londonas, VIII. 9. Vakar sovietų spauda ir sovietų radijas paskelbė pilną min. Byrnes pareiškimo tekstą drauge su Molotovo pareiškimu.

Žydai juda

PASTANGOS SULAIKYTI ŽYDŲ EMIGRACIJĄ

Londonas, VIII. 10. Britų vyriausybė kreipėsi su prašymu į SSSR ir Rumunijos vyriausybes, kad būtų sulaikytas laivų išplaukimas iš Konstancos uosto su nelegaliais žydų emigrantais į Palestina.

Taip pat buvo kreiptasi į Italijos vyriausybę, nes iš Italijos uostų taip pat daug laivų išplaukia su slaptais emigrantais į Palestiną.

Si slapta emigracija paskutiniuoju laiku tapo masine. Haifos uoste dabar stovi 10 laivų su keliais tūkstančiais nelegalių žydų emigrantų.

MASINIS ŽYDŲ BĖGIMAS IŠ RYTŲ

Frankfurtas/M., VIII. 10. Vyr. amerikiečių kariuomenės vadas Vokietijoje gen. Mc Narney vakar spaudos atstovams pareiškė, kad paskutiniuoju laiku prasidėjęs masinis žydų bėgimas iš Rytų Europos valstybių ir iš kitų Vokietijos zonų į amerikiečių zoną Vokietijoje bei Austrijoje. Taip, pav. į amerikiečių zoną Austrijoje iš Lenkijos per Čechoslovakiją kas dieną nelegaliai perbėga 2000 žydų.

Negana to, žydai taip pat bėga iš britų zonos Vokietijoje į amerikiečių zoną.

Gen. Mac Narney pareiškė, kad amerikiečiai negali įsileisti žydų bėgančių iš tų zonų ir kraštų, kur jie nėra persekiojami. Todėl yra duotas įsakymas daugiau nepriimti žydų bėglių į amerikiečių zoną.

VISIŠKAS DEZORGANIZAVIMAS

Londonas, VIII. 9. Vakarykštis Taikos Konferencijos plenumo posėdis rado platų atgarsį šiandieninėje didžiojoje Londono spaudoje.

Naują ir nelauktą Molotovo išstojimą konferencijos plenumo posėdyje Daily Mail laiko visišku konferencijos dezorganizavimu, o Daily Telegraph tvirtina, kad Rusija nėra pasiruošusi priimti daugumos nutarimų.

PRABILS BUV. PRIEŠAI

Paryžius, VIII. 10. Šiandien įvykstančiame Taikos Konferencijos plenumo posėdyje yra pakviestos dalyvauti ir buvusios prieš valstybės: Italija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija ir Suomija.

NUTEISTI MIRTI

Varšuva, VIII. 9. Vyriausias Lenkijos teismas vakar nubaudė mirties bausme šešis asmenis, kurių tarpe viena moterį už šnipinėjimą svetimos valstybės naudai ir už palaikymą glaudžių santykių su užsienio teroristais ir Anderso armijos karininkais.

Britu pareiškimas

Londonas, VIII. 9. Vakar britų vyriausybė paskelbė pareiškimą apie ekonominį Vokietijos vieningumą. Ši pareiškimą britų vyr. įteikė JAV, Prancūzijos ir SSSR vyriausybėms.

Pareiškime tvirtinama, kad Potsdame buvo susitarta atstatyti ekonominį, Vokietijos vieningumą. Jame atmetami sovietų reikalavimai reparačių iš Vokietijos 10 milijardų dolerių sumai, nes niekada apie tokia sumą nebuvo kalbėta.

Toliau pareiškime sakoma, kad kol nėra atstatytas ekonominis Vokietijos vieningumas, Sovietų S-ga neturi teisės saivališkai pasiimti iš Vokietijos produkcijos. Tokiu būdu Sovietų S-ga prasišlenkė ku Potsdamo nutarimais.

Manchester Guardian tvirtina, kad sovietai visomis priemonėmis siekia veto teisės prieš visus daugumos nutarimus. Už visą tą negalima kaltinti Molotovo, kuris, matyt, yra gavęs tokias instrukcijas iš savo vyriausybės. Tačiau sovietų vyriausybė turėtų žinoti, kad viena tauta gali vesti karą, bet kurti taiką gali tik visi tautos.

Bambergio Lietuvių kolonija

1945 metų pavasarį ir vasaros pradžioje, kai rytų „saulės“ spinduliai ėmė skevertis į Tueringijos ribas, ten gyvenusieji lietuviai masiniai ėmė trauktis į vakarus. Pirmasis jų etapas buvo Bambergas. Dalis atvykusiųjų įsikūrė vokiečių vandens sporto mėgėjų patalpose „Ruder Club'e“, o kiti apsigyveno išdažytais langais vokiečių mergaičių gimnazijos patalpose, treči — mieste ir kaimuose privačiai. Tuojau pat „Ruder Club'o“ patalpose įsisteigė Bambergio lietuvių komitetas.

Maždaug trejeto mėnesių laikotarpį iš trijų tukstančių su viršum Bamberge paliko tik apie 5–600 lietuvių, kiti išsiklaidė toliau į vakarus. Nors ir apkarpytoje gyventojų skaičium „respublikoje“ prasidėjo stovyklinis gyvenimas.

Tik stovyklai įsikūrus, muz. St. Sodeika suorganizavo dainos meno ansamblį. Mes tam ansamblui dėjome daug vilčių ir džiaugėmės juo, bet, deja, neilgai. Čia susikūrus, jis panorė persikelti į Wiesbadeną, kur, kaip, žinome, savo meninį pajėgumą išvystė labai aukštai. Buvo įsteigta pradžios mokykla, kuri sėkmingai veikia iki šiol. 10 mokinių jau baigė pradžios mokyklos 4 skyrius ir gavo jos baigimo pažymėjimus.

Vietos spaudos darbuotojų būrelis iniciatyva buvo pradėtas leisti sieninis savaitinis laikraštis „Naujienos“, kurių išėjo 10 numerių; vėliau jis persiorganizavo į rotatorinį dieninį laikraštį. Šito buvo išleista per 150 numerių, bet, gaila, dėl tam tikrų kliūčių jis turėjo sustoti ėjęs.

Pirmomis stovyklos gyvenimo dienomis buvo suorganizuotas mišrus vyrų ir moterų choras, kuris yra turėjęs ir viešų pasirodymų. Perna metais, gruodžio 29 ir 30 dienomis, jis dalyvavo Bambergio lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių bendrame pasirodyje — koncerte. Taip pat jis prisideda ir prie įvairių stovykloje ruošiamų švenčių pamėnijimų. Dabartiniu metu choras daugiau apsiriboja tik stovyklos kopytelėje giedojimu pamaldų metu. Dvasinius stovyklos reikalus aptarnauja energingas, visuomet su šypsena veide Bambergio lietuvių kolonijos klebonas Dr. V. Endriūnas.

Dabar Bamberge lietuviai gyvena dviejose stovyklose: blokuose (Stovykla N 6) ir barakuose (Stovykla N 3) Abi stovyklos sugyvena gerai ir kultūrinėje srityje veikia bendromis jėgomis.

Išsikūrus lietuviams 6 — je stovykloje, tuojau buvo atidaryta Bambergio lietuvių Basanavičiaus vardo progim-

nazija. 3 — je stovykloje yra susiorganizavusi scenos mėgėjų trupė. Ši trupė Bambergio scenoje jau turėjo ketvertą pasirodymų ir padarė žiūrovams neblogo įspūdžio. Paskutinį kartą Bambergio vaidintojai vykusiai suvaidino Truskūno 4 veiksmų dramą „Apleistoji Sodyba“. Bambergiečiai mielai laukia ir, kiek sąlygos leidžia, kviečiasi ir iš kitur dainos meno kolektyvus. Čia yra lankęsis Wuertzburgo „Sietynas“ net du kartu. Wiesbadeno ansamblis, Bad-Segebergo solistų grupė, Scheinfeldo Lietuvių me-

no kolektyvas ir kiti menininkai.

Bamberge gyvenančių įvairių tautybių DP jau surengiama antroji mišrus tautų meno paroda. Jose aktyviai dalyvauja ir lietuviai. Paskutinė paroda buvo nuo birželio 16 iki 23 dienos. Abiejose stovyklose, nors su buvusiomis per traukomis, veikia vaikų darželiai, bendra sportininkų komanda ir kt.

Trečiosios stovyklos salė, kurioje vyksta bendri įvairių švenčių minėjimai, yra gražiai išdekoruota lietuvių tautiniais motyvais. Tą darbą atliko menininkas St. Montvidas.

Pranys Alšėnas

Nuertingeno liet. gimnazijos I-sios abituriantų laidos išleistuvės. Nuotraukoje: gimnazijos mokytojai ir abituriantai. Viduryje UNRRA Team 513 dir. R. Maingot.

V. Bacevičiaus nuotrauka.

Lietuviai Šlezvigo stovykloje

ŠLEZVIGAS. Prieš karo pa- baigą. Šlezvigo aps. gyvenančių lietuvių tremtinių ir pabėgėlių tarpe buvo įsigalėjęs didelis mirtingumas. Jpach daug mirė mažamečių vaikų. Kai kurios šeimos neteko paskutinių savo vaikų. Karui pasibaigus iki pat šių metų pradžios mirtingumas buvo visai išnykęs: nemirė niekas, ir tai džiugino negausią mūsų koloniją.

Siemet mirtingumas vėl padidėjo, tik jau suaugusiųjų tarpe. Nuo metų pradžios iki rugpiūčio mėn. mirė septyni asmenys: 1) sausio 27 d. mirė Jurgis Tydekas, gimęs 1889. IV. 10. Karklininkų kaime, Klaipėdos aps., ūkininkas. 2) kovo 19 d. mirė Gertrudė Ašmonienė, gimusi 1902. X. 7. Zerdės kaime, Klaipėdos aps. 3) balandžio 23 d. mirė Juozas Sakalauskas, gimęs 1929. VII. 9. Zvangučių kaime, Alvito val., Vilkaviškio aps. Pragulėjo ligoninėse daugiau kaip metus džiūva, gauta karo aplinkybės — palmtas vokiečių priverstinon tarnybon. 4) birželio 8 d. auto katastrofoje žuvo Eugenija Kronaitė,

gimusi 1930. II. 12. Kaune, gyvenusi Kybartuose. Paskutiniu metu mokėsi Neumuensterio lietuvių progimnazijoje ir tame mieste žuvo. 5) liepos 13 d. besimaudydamas nuskeno Ilgajame (Breklingo) ežere Gintaras Užlaitis, gimęs 1928. I. 24. Klaipėdoje-Smelėje. 6) liepos 26 d. mirė Pranys Janulis, gimęs 1902. I. 8. Silagalių kaime, Simonių val., Panevėžio aps. Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris, ūkininkas, nacių kalėjimuose žiauriai kankintas ir ištremtas į Vokietiją už tai, kad vokiečių administracijai nepranešė apie jo sodyboje pasirodžiusius partizanus. Nuo žiaurių sumušimų buvo visai paliejęs ir jau nebeįstojęs pasveikti. 7) liepos 30 d. mirė Jonas Dunaitis, gimęs 1900. I. 14. Čekiškėje, Kauno aps. Nepriklausomybės kovų metais tarnavęs Lietuvos kariuomenėje jaun. puskarininkiu. Tai buvo prasilavinęs ūkininkas, gyvenęs Kirkilų kaime, Kidulių val., Šakių aps.

Visi mirusieji palaidoti Šlezvigo miesto kapinėse.

Kultūrinės naujienos

Lietuviai Montgomery stovykloje

Paruošė ir išleido Salomėja Narkėliūnaitė, Zeven—Seedorf. Kr. Bremervoerde, DP Baltic Camp.

Tai vaizdų ir teksto rinkinys, pavaizduojas mūsų pilko gyvenimo dienas ištremime vienoje iš daugelio tų lietuviškų salelių, kurios, karo audroms nurimus, išdygo vakarinių sąjungininkų zonose Vokietijoje. Šiuokart matome slenkantį tremtinis gyvenimą „Montgomery“ vardo stovykloje, anglų zonoje. Čia užfiksuota kasdienio gyvenimo momentai, laimingesni ir liūdniesni, kelionės iš „vietos į vietą“, valdžios žmonės ir jų darbai. Matome „slaunius rūmus“, kur pradėjo kurtis pirmosios mūsų mokyklos, kur užvirė kultūrinis gyvenimas, beraminas ir guodžias mus varganose dienose.

Autorės darbas nuoširdžiai sveikintinas. Tai brangai medžiaga ateičiai. Juk visi mes vyliamės vėl laimingųjų dienų. Bet iki šiol bent nieko neturime, kas pavaizduotu ateityje mūsų dienas, praleistas ištremime, kas šiandienykštį gyvenimą atkurtų juodu ant balto. Šia linkme autorė padarė gerą pradžią. Ir tai labai laiku, nes minėtos stovyklos nuo š. m. balandžio 10 d. jau nebėra — ji ir beliko tik šitame leidinyje.

Lietuva ir Karaliaučiaus kraštas. Tokiu pavadinimu baigiama spausdinti Dr. G. Valančiaus knyga. Leidinys 100 psl., su žemėlapiu ir statistine tablele. Spausdinama Kirchheime u. Teck.

Du gaideliai. Populiari dainelė: „Du gaideliai, du gaideliai baltus žirnius kule“... išleista atskiru leidiniu. Knygėlėje ne tiek tekstas, kiek iliustracijos viską nulemia. O dail. Pov. Osmolskio piešiniai tikrai puikūs. Ši knygelė yra pirmas toks puošnus leidinys išėjioje.

Išleista Kirchheime u. Teck.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. — Išeina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingasis redaktorius Alb. Valentinas. — Prenumerata 1 mėn. — RM 6.—; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Wtmbg.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim u. Teck, Krenenstrasse 18. — Druck: A. Gottliebs & J. Offwalds Buchdr., Kirchheim u. Teck